

hovemu romanju ni bilo mirnega cilja — vračale so se v skrbi in bridkosti polno srce; tam so bile doma, bodisi z radostjo, bodisi z bridkostjo združene. —

Krog peči je sedela družina; gospodar je molil naprej rožni venec, drugi so mu odgovarjali; otroci so spali na peči krog stare matere.

„Francka, stopi v kuhinjo in vrzi dve poleni v peč; postalo je že mrzlo; glej, mati se kar tresе!“ je izpregovorila gospodinja in popravila glavico mali hčerki, ki jo je držala v naročju.

„— Blažen je sad tvojega telesa, Jezus, ki je za nas težki križ nosil!“ je odmolil gospodar in zagodrnjal obrnjen proti gospodinji: „Že davno bi se lahko grela na bolj topli in gosposki peči; prav ji je! — Češčena Marija — —“

Mati je ulovila te grenke besede sinove in jih z žalostjo zaprla v svoje srce.

„— Ki je za nas težki križ nosil!“ —

„O Bog, ki si sam izkusil težo križa, daj mi milosti, daj mi moči, da ga bom tudi jaz s potrpljenjem nosila, da ne omagam pod njim, pod njegovo neznosno težo, — da ga prinesem na Golgoto. — Daj mi, da do dna in potrpežljivo izpijem kelih trpljenja, svojega grenkega trpljenja. — Daj, da ga kmalu izpijem, ki ga tako dolgo pijem. — O moj Bog, usmiljenja in tolažbe!“ —

Iz globokega in neusahljivega vira sta se potočili dve grenki solzi. — Z velo roko si je obrisala oči in se zamislila daleč, daleč nazaj. —

Bil je še njen pokojni mož živ; dober in priden gospodar je bil, s svojo neutrudljivo marljivostjo je dvignil ugled in dobrostanje hiše. Tri otroke so imeli, eno hčer in dva sinova. Hči se je poročila; vzela je debelega, bogatega moža, ki je imel v trgu veliko trgovino in mnogoobiskovano gostilno. Starejši sin je bil odločen za gospodarja; mlajšega so hoteli imeti gospoda, tako so sklenili, tako se je zgodilo; poslali so ga v Ljubljano.

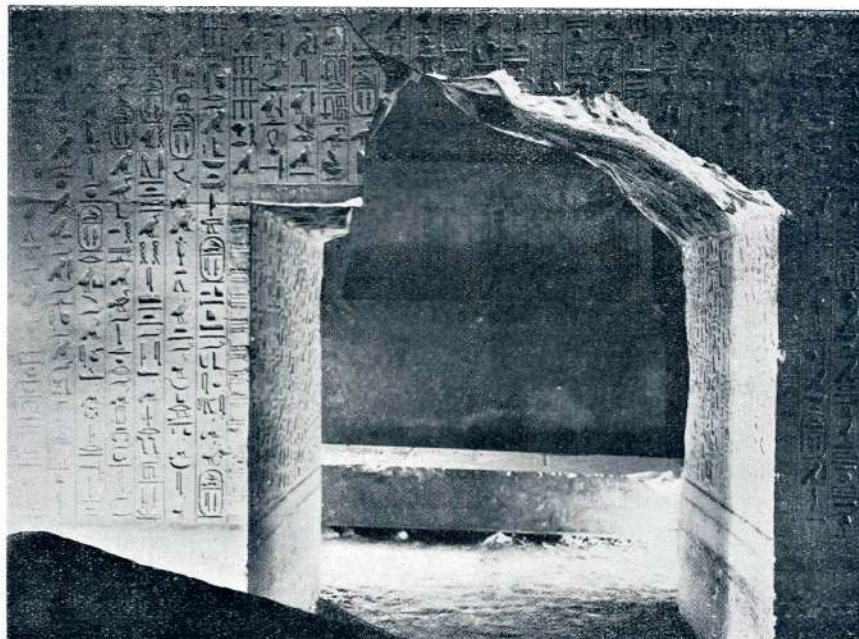
Zgodilo pa se je, da je oče umrl; precej let je morala mati upravljati posestvo s pomočjo starejšega sina.

Dobro se je učil Ivan v šolah in dobro je napredoval; učitelji so ga hvalili, da je nadarjen, priden; hvalila ga je gospodinja, da je pameten in ubogljiv. Materi se je srce smejalo radosti, ko je

slišala take besede; obraz ji je žarel veselja, ko je pripovedovala doma sosedom, kako priden je njen sin, kako ga imajo vsi radi — še toliko in toliko let, pa bo pel novo mašo pri fari, kjer je ni od pamtiveka nihče pel. Prijazne in ljubeznive sosede so ji natihem iz dna srca zavidale to nepopisno srečo. — —

Sčasoma pa je prišlo drugače. Kolikor bolj je Ivan rastel — prišel je že do četrte gimnazije —, toliko bolj čuden se je dozdeval materi.

Izgubljal se je po cele poldneve; večkrat se je s puško skrivaj plazil po grmovju in včasih res prinesel zajca ali jerebico s seboj, navadno pa je preležal po cele ure v šumi; ko se je vrnil domov,

MRTVAŠKA SOBA V PIRAMIDI KRALJA UNASA

je bil tih, redkobeseden, malobrižen, včasih zlovoljen, občutljiv za vsako malenkost, siten. Koncem tistega leta je morala preslišati mati že mnogo pritožbo; ginila je marljivost, ginila ubogljivost.

Začetkom prihodnjega leta je zapustil Ljubljano, ker mu v šoli ni šlo več gladko, in se preselil v Novo mesto.

S tem je začelo njegovo nemirno, brezciljno romanje in njegovega romanja žalostno prokletstvo.

Kakor nemir ciganske krvi se je zbuvalo v njem; ni mu dalo miru in pokojnega obstanka; vleklo ga je v tujino, mikali so ga nepoznani ljudje, vlekli so ga tuji kraji. Čudovita, neodoljiva sila tega nemirnega hrepenenja, ki ga je vleklo iz kraja v kraj, sila, ki se je ni jasno zavedal in ki se ji ni mogel in znal ustavljati, ki ni mnogo premišljeval o njej,